

Kompetanse og utdanning

Kvalitet og relevans i grunntdanningen (det 13-årige løpet)

Mat-, drikke- og bionæringene er i kontinuerlig utvikling. Et sterkt partssamarbeid er avgjørende for å sikre at opplæringstilbudene endres i takt med kompetansebehov i arbeidslivet, også på regionalt nivå.

Et fremtidig arbeidsliv har behov for både fag-arbeidere og arbeidstakere med kompetanse på høyere nivå. Den tiårige grunnskolen bør forberede elevene både på yrkesfaglige og akademiske

utdanningsvalg, noe den ikke i stor nok grad gjør i dag. En mer praktisk rettet undervisning vil gagne samtlige elever uansett senere karrierevalg. NHO Mat og Drikke ønsker å bidra til å minke andelen av ungdom som faller ut av utdanning og arbeidsliv.

Det er behov for å bygge opp sterkere utdanningsmiljøer i noen regioner, basert på hvor industri, råvarer og næringen er lokalisert, og regionreformen kan være en inngang til dette arbeidet.

NHO Mat og Drikke mener

- Et sterkt trepartssamarbeid må danne grunnlaget for beslutninger i nasjonal og regional kompetanseutvikling og utdanningspolitikk.
- Grunnskolen må ha en mer praktisk rettet undervisning for å gjøre elevene bedre forberedt til videregående opplæring og karrierevalg, og motarbeide utenforskap.
- Verkstedene i grunnskole og videregående opplæring må rustes opp, og det må finnes midler til materialer og råvarer.
- Kvalitet, innretning og dimensjonering i videregående utdanning må være tilpasset bransjenes kompetansebehov.
- Regionale kompetansesentre må bli en sentral del/komme på plass som en del av regionreformen.

Kompetansereformen og livslang læring

I fremtidens arbeidsliv må flere stå lenger i jobb, samtidig som hurtigere endringer gjør at vi trenger faglig påfyll raskere enn tidligere. Digitalisering og automatisering vil i økende grad sette sitt preg på arbeidslivet. Det fortsatt er behov for gode fagkunnskaper, men i større grad i samspill med spesialiserte og tekniske ferdigheter.

Fagskolen er forventet å få en sentral rolle i kompetansereformen, dette stiller nye krav til innretningen og lengde på utdanningene, og til finansieringsmodellen. Fagskolens utdanninger skal være praktisk rettet, tett på bransjenes kompetansebehov og bygge på fagbrev eller tilsvarende real-

kompetanse. Fagskolesektoren må sikres stabil tilgang på utviklingsmidler, og midler til opprettelse av nye studieplasser i tråd med næringenes behov.

I den nasjonale kompetansepoltiske strategien er et av hovedinnsatsområdene læring i arbeidslivet og bedre bruk av kompetanse. Bransjeprogrammene som nå utvikles er et godt eksempel på hvilken rolle fagskolene kan spille i Kompetansereformen.

Det er behov for å etablere en tilskuddsordning for etter- og videreutdanning. En ordning med skattefradrag for EVU-investeringer (såkalt KompetanseFUNN) kan bidra i den retning.

NHO Mat og Drikke mener

- Mat-, drikke- og bionæringene må prioriteres tilstrekkelig ved opprettelsen av bransjeprogram, ved tildeling av midler til kompetanseutvikling, og ved utvikling av klyngemiljøer.
- Fagskolesektoren må styrkes og finansieringsmodellen må tilpasses en ny og større rolle i Kompetansereformen.
- Gjennom bransjeprogrammene bør det opprettes nye, modulbaserte etter- og videreutdanningstilbud ved fagskolene.
- NHO Mat og Drikke ønsker en tilskuddsordning for EVU-investeringer.

Universitet- og høyskolesektoren

All høyere utdanning er yrkesutdanning, og kandidatene må ha med seg kunnskaper, ferdigheter og holdninger som er relevant for arbeidslivets behov og som kan tilføre nye ideer. Alle studenter må få tilbud om studiepoenggivende praksis som del av studiet.

Det er behov for tettere samspill mellom akademia og næringslivet. Nye rekrutteringstiltak er nødvendig for at nærings- og samfunnsliv skal leve opp til målet om økt forskningsinnsats og for å styrke kunnskapsoverføringen fra forskning til nærings- og samfunnsliv.

NHO Mat og Drikke støtter NHOs forslag om å opprette en stilling som gjør at personer som primært har sin erfaring fra næringslivet eller offentlig

sektor, kan ansettes som såkalt praksisprofessor ved universiteter og høyskoler, og kan fungere som brobygger mellom utdanningsinstitusjonen og næringslivet. En slik ordning vil kunne stimulere til mer arbeidslivsrelevant og anvendt forskning.

Ordningen med Nærings-ph.d. skal gi bedrifter en mulighet til å øke forskningskompetansen uten å være med i et mer omfattende prosjekt. NHO Mat og Drikke ønsker også å påvirke til økt bruk av Nærings-Master/Nærings-Bachelor. Finansieringen av disse ordningene må være tilstrekkelig høy til at næringslivet finner dem relevant.

UH-sektoren må ta en større rolle i etter- og videreutdanning, og delta i kompetansereformen.

NHO Mat og Drikke mener

- Entreprenørskapskulturen i høyere utdanning må styrkes og innovasjon må inn i utdanningsløpene.
- Det er behov for et tettere og mer forpliktende samarbeid mellom næringslivet og UH-sektoren, ordningen med Nærings-ph.d. /Nærings-Master og -Bachelor må utvides og finansieringen styrkes.
- UH-sektoren må ta en større rolle i Kompetansereformen og i livslang læring.

POSISJONSNOTAT

Kompetanse og utdanning

Forsidefoto: Ilja Hendel

BESØKSADRESSE
Næringslivets Hus
Middelthuns gate 27
0368 Oslo

TELEFON
+47 23 08 86 80

E-POST
firmapost@nhomd.no

www.nhomd.no
